

מחשבה קצרה על הדף

הרב יחזקאל הרטמן

יומא דף יד

ריקאנטי פרשת חוקת

זאת חקת התורה אשר צוה יי' לאמר [יט, ב]. דע כי סוד פרה אדומה נעלם מאד, ואמרו רבותינו ז"ל [במדבר רבה יט, ו] לא נגלה אלא למשה רבינו ע"ה, שנאמר ויקחו אליך, לך לבד אני מגלה טעם פרה. ואין כוונת המאמר הזה שלא יהיה נודע מטעם המצווה כלל, רק ענין אחד יש בו שלא נגלה רק למשה רבינו ע"ה, והוא מה שאמרו רבותינו ז"ל [יומא סו ע"ב] מזה ומזין עליו טהורין ונוגע טמא, ועל זה אמרו רבותינו ז"ל על כולם אמר שלמה [קהלת ו, כג] אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני, אך בסוד הפרה באדמומיתה בתמימותה ובשריפתה בחוץ וסוד המים הנתנין באפרה וטעם טהרתה את הטמאין, בכולם נבאר טעמם כמו שאמרו רבותינו ז"ל בספר הזוהר. וכתב הרב הגדול [הרמב"ן] ז"ל כי

קדושת לוי פרשת חוקת

אֲכֹל בָּאֶשֶׁר יִתְבַּונֵּן הָאָדָם, יַדַּע הָאֵיךְ נִדְלָה וְעֲצָמָהּ מָאֵד, עַד שֶׁבִלְתִּי אֶפְשָׁרִי לְהַשִּׁיג בְּהִיּוֹתוֹ בִּכְחַ הָאֲנוּשִׁי, בְּאִמּוֹר (שמות לג ט) 'כִּי לֹא יִרְאֵנִי וְכוּ', רַק שְׁזָה לָנוּ יָדִיעָה בְּרוּרָה וְעֲצוּמָה, שֶׁכֵּל מַה שֶּׁנִּתְהוּוּ כָּל הָעוֹלָמוֹת הַכֵּל מִפְּנֵי וְהוּא מְקִימָם, וְעַרְךְ בְּהִיּוֹתוֹ יִתְבַּרְךְ אֵין שׁוּם תְּפִיסָת מִחֻשְׁבָּה, בְּאִמּוֹר דְּלִית מִחֻשְׁבָּה תְּפִיסָת בְּךָ כָּלֵל, וְלִצַּד זֶה יִתְאַר בּוּ מֵלֵת הוּא, כִּי 'הוּא' הוּא נִסְתָּר, כִּי כֵן דָּרָךְ הָעוֹלָם שֶׁמּוֹדְבָרִים בְּנוֹכַח 'אַתָּה', וְהוּא מוֹרָה שֶׁהוּא מְשִׁיג אוֹתוֹ, וְכֹאֲשֶׁר יְדַבֵּר בְּנִסְתָּר יְדַבֵּר 'הוּא', מוֹרָה שֶׁהוּא גְּדוֹל מִשְׁכָּלוֹ וְאֵינוּ מְשִׁיגוֹי. וְלִזָּה יִצִּיר בּוּ תַבְּת אַתָּה וְתַבְּת הוּא,י.

וְלִצַּד זֶה אָמַר שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ עָלְיוֹ הַשְּׁלוֹם, 'אִמְרָתִי אֶחְבְּמָה וְהִיא רְחוּקָה מִפְּנֵי רָצָה לִמְרֵ, שֶׁבְּהִיּוֹת הַחֻכְמָה הַשְּׁיָר לְפָרָה, הוּא עֲנִין יָדִיעָה שְׁאֵין מִחַ הָאָדָם יְכוֹל לְהַשִּׁיג אֶת אֱלֹהוֹתוֹ יִתְבַּרְךְ שְׁמוֹ, וְלִצַּד זֶה אָמַר 'הִיא רְחוּקָה מִפְּנֵי, כִּי זֶהוּ הַטַּעַם שֶׁנִּתְעַלַּם מִלֵּהַשִּׁיגוֹי, אֲכֹן עֲקָרָה אֵינָה אֵלָא הוֹרָאָה, כִּי אֵי אֶפְשָׁר לְאָדָם לְהַשִּׁיג, כְּפֹאֲמַר (מיקור"ו סז) דְּלִית מִחֻשְׁבָּה תְּפִיסָה בְּךָ כָּלֵל.

ישמח משה פרשת חוקת

באופן ב' נ"ל, על פי מ"ש בכלי יקר הטעם

על שמטמא טהורים ומטהר טמאים, משום שכל דבר נפעל מהפכו, עיי"ש דבריו כי נעמו. והנה על פי זה פירשתי (בפרשת ואתחנן) בכל לבבך (ואתחנן ו ה) בשני יצרך⁵⁹²⁷ ביצר מוב וביצר הרע (ברכות נ"ד ע"א), כי נפעל מהפכו. ועל פי זה יובן אמרם (ברכות ל"ד ע"ב) במקום שבעלי תשובה עומדים, אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד. ועל פי זה יובן ושבת שבינו (תצא כא י).

וברור. וזה אמרם ז"ל בקש שלמה לידע טעמה של פרה אדומה מפני מה מטמא טהורים ומטהר טמאים, אמר אמרתי אחכמה והוא רחוקה ממני, ר"ל כשהיא רחוקה ממני דהיינו כשבא למכשול, אז נתפעל מהפכו ובא לשלמות השגה, וזה בעצמו הטעם של פרה אדומה, והיא פירוש

יקר בס"ד. ⁵⁹²⁷תצא כא י